EUROOPA PARLAMENT

2004 *2009*

Istungidokument

26.4.2005 B6-???

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

suulise vastuse saamiseks esitatud küsimuste B6-??? ja B6-??? alusel

vastavalt kodukorra artikli 108 lõikele 5

Esitaja(d): Jean-Marie Cavada

kodanike õiguste, justiits- ja siseasjade komisjoni nimel

Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala loomisel 2004. aastal tehtud edusammud (ELi lepingu artiklid 2 ja 39)

B6-???

Euroopa Parlamendi resolutsioon vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala loomisel 2004. aastal tehtud edusammude kohta (ELi lepingu artiklid 2 ja 39)

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse kodukorra artikli 108 lõiget 5;

– võttes arvesse kodanike õiguste, justiits- ja siseasjade komisjoni raportit (A6-....);

A. tuletades meelde oma hiljutisi resolutsioone – 31.3.2004 (Ribeiro y Castro) ja 14.10.2004 (Bourlanges) –, milles tehti juba kokkuvõte Tampere-programmi rakendamise kohta ja sõnastati esimesed soovitused Euroopa Ülemkogule, kes võttis seejärel 5. novembril 2004. aastal vastu Haagi-programmi, milles kehtestati vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala järgneva viie aasta suunised;

B. võttes arvesse 11. aprilli 2005. aasta arutelu ning nõukogu ja komisjoni vastuseid suuliselt vastatavatele küsimustele (….);

C. arvestades, et viimase aasta jooksul – kui mitte arvestada üleminekut kaasotsustamisele mõnede ebaseaduslikku sisserännet reguleerivate meetmete osas – ei ole toimunud soovitud edusamme vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala rakendamisel, sealhulgas hoolimata ühenduse muu tegevuse märkimisväärsetest edusammudest või isegi valitsustevahelisest koostööst kaitse- või julgeolekupoliitika valdkonnas;

D. võttes arvesse, et nimetatud järk-järguline seiskumine toimub ka Euroopa Ülemkogus, kes pidi 2004. aasta jooksul kolm korda märkima raskusi liidu otsuste rakendamisel, eriti politsei- ja kohtukoostöö osas seoses kriminaalasjadega ning täpsemalt terrorismi ja rahvusvahelise kuritegevuse vastases võitluses;

E. on mures, et hoolimata korduvatest üleskutsetest on tänase päeva seisuga veel üheksas vanas ja kuues uues liikmesriigis ratifitseerimata 29. mai 2000. aasta konventsioon Euroopa Liidu riikide vahelise vastastikuse õigusabi kohta kriminaalasjades, ning et 11 riigis ei ole veel ratifitseeritud 27. novembri 2003. aasta protokoll Europoli konventsiooni kohta;

F. on mures liikmesriikide märgitud viivituste ja raskuste pärast Euroopa vahistamismääruse rakendamisel ning õigusabi või tsiviilasjade vahendusega seotud algatuste tagasihoidlikkuse pärast, mille mõned tahaksid piirata vaid piiriüleste juhtumitega; kõik see näitab usalduse puudumist liikmesriikidevahelistes suhetes;

G. on teadlik, et mõned liikmesriigid töötavad juba nimetatud seisaku peatamiseks välja uusi tugevdatud koostöövorme (algatus Schengen +), mis võib paradoksaalselt juba niigi keerulise institutsionaalse ja operatiivse olukorra veelgi piiratumaks muuta;

H. on veendunud, et kõik need elemendid mõjutavad liidu poliitilist usaldusväärsust ja

tegevuse legitiimsust, kui seistakse silmitsi suurte väljakutsetega kas siis rändepoliitika, piirikontrolli, vabaduste edendamise või piiriülese kuritegevuse ja terrorismi vastase võitlusega, ning kui tuleb iga hinna eest taasalgatada ühise ruumi rajamine ja tugevdada 25 liikmesriigi vastastikust usaldust ja valmistada ette kandidaatriikide ühinemist,

kaotada kiiresti demokraatia nappus ja edendada vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala ühtset õiguslikku raamistikku

1. kordab oma üleskutset nõukogule luua ühtne õiguslik raamistik vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva alaga seotud poliitika jaoks ning viia õigusalane ja politseikoostöö kiiresti üle ühenduse raamistikku, kohaldades ELi lepingu artiklit 42 ning teiselt poolt üldistada vastavalt ELi lepingu artiklile 67 nõukogu kvalifitseeritud häälteenamust ja kaasotsustamismenetlust kogu õigusel, vabadusel ja turvalisusel rajaneva alaga seotud poliitika osas;

2. pöörab nõukogu tähelepanu asjaolule, et praeguse olukorra säilitamine põhiseaduse lepingu ratifitseerimise ootuses mitte ainult ei raskenda praegust demokraatia nappust, vaid muudab 25 liikmesriigi otsused raskemaks ja nende rakendamise praktiliselt kontrollimatuks (nagu tuleneb Euroopa Ülemkogu hinnangutest);

3. kutsub seetõttu komisjoni üles töötama enne 2005. aasta septembrit välja otsuse ettepanekut vastavalt ELi lepingu artiklile 42, milles sätestatakse, et artiklis 29 sätestatud valdkondades läbiviidav tegevus tuleneb Euroopa Ühenduse asutamislepingu IV jaotisest, määratledes samal ajal kvalifitseeritud häälteenamuse kui vahendi nimetatud tegevuse kinnitamiseks; palub, et nõukogu võtaks vastu uue otsuse seoses EÜ asutamislepingu artikliga 67, et luua üleminek kaasotsustamisele IV jaotises sätestatud ühenduse meetmete osas ja kaotada Euroopa Kohtu pädevuse piirid;

4. kutsub nõukogu üles muutma võimalikult kiiresti oma kodukorda, et muuta kättesaadavaks õigusloomega seotud ettevalmistavad dokumendid ja liikmesriikide seisukohad, eriti kui nad vaidlevad ja arutlevad vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva alaga seotud teemadel;

5. teeb komisjonile ettepaneku luua menetlus, millega tagatakse korrapärane teave kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonilt vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala väliste näitajate kohta, eriti kokkulepetega seotud läbirääkimiste ning kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega toimuva poliitilise dialoogi kohta;

Vabadus, turvalisus ja solidaarsus

6. on arvamusel, et vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala arendamisega seotud meetmed peaksid olema osa ühenduse raamistikust mitte ainult õiguslikul vaid ka liikmesriikide ja kodanike vahel solidaarsuse vaimus rakendatavate poliitiliste eesmärkide tasandil. Sel eesmärgil peaks SJ nõukogu oma tööd avaldama ja neid kooskõlastama
– arengu, üldasjade ja sotsiaalasjade nõukoguga sisserände, integratsiooni ja tagasivõtmise poliitika koostamisel,
– eelarve ja üldasjade nõukoguga rahalise solidaarsuse meetmete kindlaksmääramisel nii

piirikontrollisüsteemi rakendamise ja varjupaigapoliitika osas kui tsiviilkaitse, katastroofide ennetamise ja terrorirünnakute jaoks vajalike infrastruktuuride ja vahendite rakendamise osas;

põhiõiguste edendamine

7. kordab oma veendumust, et vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala rakendamine nõuab institutsioonidelt veelgi suuremat pühendumust põhiõiguste kaitsmise kõrgeima taseme edendamiseks nii isikute huvides kui vastuvõetud meetmete ülevõtmise edaspidise viibimise või sellest keeldumise vältimiseks; teeb ettepaneku, et
– iga uuele õigusloomega seotud ettepanekule, eriti vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala valdkonnas, lisatakse põhjendatud hinnang selle mõju kohta põhiõigustele; palub muuhulgas põhiõiguste eest vastutavate volinike töörühmal korrapäraselt kodanike õiguste, justiits- ja siseasjade komisjoni suurematest probleemidest teavitada,
– tulevastel vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala iga-aastastel aruteludel antakse ka hinnang põhiõiguste kaitse kohta liidus, mille aluseks esiteks oleksid sel eesmärgil komisjoni poolt ELi lepingu artiklis 212 ettenähtud raporti raames koostatud ja teiseks põhiõiguste agentuuri poolt koostatud temaatilised raportid;

8. on arvamusel, et järgmised meetmed on põhiõiguste edendamiseks kiireloomulised:
– asjaomaste meetmete vastuvõtmine vähemuste integratsiooni ja igasuguse diskrimineerimise vastase võitluse edendamiseks (ELi lepingu artikkel 13), kaasa arvatud rassismi ja ksenofoobia raamotsuse vastuvõtmine pärast Euroopa Parlamendiga taaskonsulteerimist,
– Euroopa õiguse kvaliteedi programmi arendamine kooskõlas liikmesriikidega vastavalt soovitusele … (Costa),
– ühismeetmete vastuvõtmine Euroopa tsiviil- ja kriminaalõigusele juurdepääsu valdkonnas (vältides topelteeskirju piiriüleste juhtumite puhul),
– protseduuriliste tagatiste tugevdamine kohtumenetluste puhul ja kannatanutele suunatud solidaarsusmeetmete vastuvõtmine (vt Belgia ettepanekut ohvriabi valdkonnas),
– SJ nõukogu poolt 28.10.2004 ([1]) mitteametlikult kinnitatud Euroopa politsei eetikakoodeksi ([2]) ametlik ülevõtmine ELi poolt ja CEPOLi rolli tugevdamine;

migratsiooni, varjupaiga ja piiriületamise poliitika

9. (kuulub täiendamisele vastavalt viimastele arengutele ja komisjoni ettepanekutele koostatud muudatusettepanekutega)

organiseeritud kuritegevuse ja terrorismi vastane võitlus

10. kordab oma veendumust, et liidusisene julgeolekupoliitika nõuab nii vastastikust usaldust kui ühiste eesmärkide defineerimist, piisavaid vahendeid ning õiguslikku raamistikku ja kodanikele mõeldud tagatisi. Seega on kahetsusväärne, et
– ühelt poolt puudub veel tõeline Euroopa sisejulgeoleku strateegia, kus oleksid kindlaks määratud konkreetsed eesmärgid, rakendamisvastutus, oodatud tulemused ning objektiivsed saavutuste hindamise kriteeriumid,
– teiselt poolt, vaatamata Euroopa tasandil püstitatud eesmärkide ebamäärasusele,

nõuavad liimesriigid üldmeetmete vastuvõtmist andmete kogumise ja andmetele juurdepääsu valdkondades, olgu tegemist operatiivset laadi andmetega (vastavalt andmete kättesadavuse põhimõttele) või isikute igapäevategevusega seotud andmetega (reisid, kommunikatsioonid);

11. otsustas, kuna nõukogult ei ole nimetatud teema kohta asjaomast teavet saadud, teha parlamendikomisjonile ülesandeks uurida milliseid strateegilisi ja operatiivseid meetmeid on praegu Euroopa tasandil võetud terrorismi ja organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemiseks; sel eesmärgil peaks LIBE komisjon enne 2005. aasta lõppu kuulama ära
– SITCENi ja komisjoni peasekretariaadi organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse poliitika eest vastutavad isikud,
– EUROPOLi, EUROJUSTi ja OLAFi vastutavad isikud, et kindlaks teha liikmesriikide ja liidu organite vahelise koostöö hetkeseis ning nimetatud koostöö usutavad perspektiivid,
– INTERPOLi vastutava isiku, et kindlaks teha INTERPOLi, ELi ja tema agentuuride või teabevahetamissüsteemide ning liikmesriikide vahelise koostöö hetkeseis ja perspektiivid,
– riiklike õigusasutuste ja politseiametite esindajad, et kindlaks teha liikmesriikide ja nimetatud ametivõimude ning ELi ja selle agentuuride vahelise koostöö tõeline ulatus (teabevahetus, ühisrühmad, kahepoolsed kokkulepped),
– eespoolnimetatud teemade eest vastutavad riikide parlamentide esindajad;

12. palub lisaks sellele komisjonil
– esitada õiguslik alus Euroopa nimekirja koostamiseks nendest isikutest, rühmadest ja tegevustest, mida puudutavad terrorismivastase võitluse meetmed ning isikustest, kes võiad ohustada avalikku korda (Schengeni konventsiooni artiklid 96 ja 99),
– uurida võimalust, et neid nimekirju vastastikkuse tingimusel kasutada rahvusvahelistes suhetes, eelkõige USAga,
– esitada uus õiguslik alus Europoli jaoks ja kehtestada süvendatud koostöö vorme Europoli ja Eurojusti vahel ning luua asjaomaseid võimalusi Euroopa Parlamendile ja riikide parlamentidele järelevalve teostamiseks mõlema asutuse üle;

üldise järelevalvepoliitika ning proportsionaalsuse ja andmekaitsenõuete vahel

13. jagab Euroopa Ülemkogu lähenemist, et liidu ja liikmesriikide teavet tuleks ratsionaalselt hallata ning et tuleks edendada selliste infotehnoloogiasüsteemide koostalitust, mis käsitlevad Euroopa Liidu julgeolekupoliitikat otseselt või kaudselt huvitavat teavet (näiteks SIS, VIS, SID, EURODAC ja muud andmebaasid). Rõhutab siiski, et kõik nimetatud süsteemid on loodud konkreetsel eesmärgil ning proportsionaalsuse põhimõttega arvestades, mis tänu andmekaitse nõuetele demokraatlikes ühiskondades võib õigustada süsteemide kasutamispiirangute kehtestamist;

14. rõhutab, et nimetatud piiranguid ei saa tühistada pelgalt uutele terrorismi ja organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse nõuetele osundades, vaid et tuleb eelnevalt eesmärkide osas kokku leppida ja vastavalt sellele määrata kindlaks milline teave on soovitud tulemuste saavutamiseks vältimatu;

15. kordab oma nõuet julgeoleku valdkonnas määrata kindlaks ühised andmekaitse

kriteeriumid, võttes aluseks Euroopa Ülemkogu ja Euroopa andmekaitseasutuste konverentsi poolt kehtestatud põhimõtted (vt Duquesne'i soovituse projekti) ning kordab oma taotlust luua ühine õigusalase ja politseikoostöö andmekaitseasutus, kaasates riiklikke ja Euroopa asutusi EUROPOLi, EUROJUSTi, SISi ja SIDi. Nimetatud asutus peaks kontrollima, kas Euroopa asutused järgivad kaitsestandardeid ning abistama nimetatud asutusi nende õigusloomega seotud tegevuses;

16. avaldab seega kahetsust, et kiirustatakse tehnoloogia kasutuselevõtmisega (biomeetrika viisadel ja passides) ja menetluste kehtestamisega (eraallikatest pärinevate andmete kasutamine) nende usaldusväärsust põhjalikult hindamata; avaldab kahetsust, et puudub selge nägemus või strateegia tehnoloogia kasutamise kohta piirikontrollidel; nõuab poliitilise protsessi kvaliteedi tõstmist selles valdkonnas;

17. protesteerib taas läbipaistvuse ja avaliku arutelu puuduse üle seda tüüpi tehnoloogia valikul ning ICAO tehniliste rühmade tasandil ja USA valitsusega peetavates läbirääkimistes; rõhutab oma vastuseisu "RFID" kiipide kasutamisele Euroopa kodanike passides ja palub komisjonil nimetatud tehnoloogiat põhjalikult katsetada enne selle kohustuslikku kasutuselevõttu sadades miljonites passides.